

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Ustava sprejeta

Ustavotvorna skupščina je sprejela danes dopoldne ob tri četrti na 12. uro v končnem glasovanju s 223 glasovi proti 35 prvo ustavo ujedinjene Jugoslavije

Ljubljana, Vidov dan 1921.

Vnovič stopa Vidov dan kot mejnik važnega razdobja v življenje Jugoslovanstva. Kosovski Vidov dan iz leta 1389 je danes maščevan, Sarajevski Vidov dan iz leta 1914 danes nagrajen.

Ustavotvorna skupščina ujedinjene Jugoslovanske domovine je dovršila danes svojo nalogo: dala je jugoslovanskemu narodu državno ustavo.

S 223 glasovi proti 35 je bila sprejeta danes dopoldne na svečani seji konstituante v končnem glasovanju prva ustava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Najtežja in najbolj kritična doba naše mlade svobode je s tem za nami. Zavarovana je naša samostojnost, priporjena z orožjem in žrtvami nešteti srbskih in drugih jugoslovanskih junakov.

Klevete in nasprotja odkritih in prikritih sovražnikov narodnega in državnega edinstva so ostale brezuspešne. Zmagala je narodna in državna misel nad vsem drugim.

Se bomo imeli boje, ostre in srdite politične in socialne boje. A državnega ustroja ne morejo ogrožati več. Z ustavo je dobila država trdno hrbtenico, ki bo omogočila skorajšnjo našo konsolidacijo.

Sedaj šele se bo moglo začeti smoteno delo za gospodarsko in kulturno povzdigo našega naroda. Sedaj šele bo omogočen normalni razvoj naše države.

V tem leži neprecenljiva vrednost današnjega glasovanja. V bodočih desetletjih se bomo na Vidov dan poleg kosovskih in sarajevskih junakov vedno spominjali tudi veselega in odrešilnega zgodovinskega dogodka, ki nam ga je prinesel letošnji Vidov dan.

Sprejetje ustave se proglasi z zvonjenjem

Na ukaz stolnega prošta g. Andreja Kalana, ki nadomestuje odsotnega knezoškofa, se bo sprejem ustave naznanil ljudstvu na posebno slovesen način s tem, da bodo po vseh cerkvah ljubljanske škofije slavnostno zvonili. Enaki ukaz je izdal tudi lavantinski škof dr. M. Napotnik za področje svoje škofije.

Beograd, 28. junija.

Ves Beograd stoji danes pod vtisom odločilnega glasovanja o ustavi v ustavotvorni skupščini. Po ulicah vlada živahno vrvenje; povsod postajajo skupine ljudi, ki pričakujejo z nervozno napetostjo poročila, da je glasovanje končano in ustava sprejeta.

Velike množice so zbrane v okolici konstituante, na dvorišču pred soplepjem in v vsi ulici Miloša Velikega. Dohajajočim poslancem in ministrom so prirejali živahne aklamacije; posebno burno je bil pozdravljen

ob svojem prihodu častitljivi Pašić, ki se je zahvaljeval res radosten, da mu je bilo usojeno dovršiti delo, ki ga šteje med najvažnejše in najpomembnejše v svojem življenju. Državna ustava mu je bila sedaj naravnost življenska naloga.

Vse galerije v konstituenti so bile že pred deveto uro polne. Tudi diplomatska loža je zasedena do zadnjega prostora. Navzoči so zastopniki vseh poslaništev, deloma poslaniki sami, deloma njih namestniki.

Ob 11. uri otvoril predsednik ustavotvorne skupščine dr. Ribar sejo. Prečita se zapisnik zadnje seje, nakar minister za konstituante dr. Trifković v kratkem nagovoru oriše delo za ustavo in njen pomen za državo in državljane. Z njenim sprejetjem je zasigurana politična enota in dana možnost za razvitek države.

Poslanec Voja Lazić izjavi imenom zemljoradniškega kluba, da bo glasoval proti ustavi, ker se niso upoštevale klubove zahteve; **povdarja, da njegov klub vseeno stoji na stališču narodnega edinstva.**

Imenom socijalnih demokratov izjavi posl. Etbin Kristan, da bo glasoval njegov klub proti ustavi, ker ustava podpira kapitalizem in ne ustreza zahtevam socijalističnega programa. Trdi, da je z ustavo preveč podprta reakcija, katera je dobila ž njo tako znatne koncesije, da ima ustava reakcionaren značaj. Tudi mora glasovati proti ustavi, ker so bili predlogi socijalističnega kluba zavrnjeni, ki se hoče še nadalje boriti za izpremembo ustave v zmislu socijalističnega programa. **Omenja pa na koncu, da se to ne sme smatrati za demonstracijo proti narodnemu jedinstvu, proti kateremu socijalistični klub ne bo nikdar nastopil.**

Za njim poda izjavo imenom republikancev poslanec Gjonović, da bodo glasovali republikanci proti ustavi, ker se ž njo ni rešil republikanski program. Prevzeti ne morejo odgovornosti pred svojimi volilci za ustavo. **Vendar pa povdarja, da je njegova stranka pripravljena braniti državo in narodno jedinstvo proti vsakomur, ki bi jo skušal rušiti.**

Muslimani iz južne Srbije izjavljajo, da bodo glasovali za ustavo. Akoravno niso dosegli, kar so zahtevali, upoštevajo dejstvo, da se država ne more konsolidirati brez ustave.

Poslanec Brandner izjavlja, da **bosta narodna socijalista glasovala proti ustavi.** Utemeljuje svoje stališče z napadi na vlado. **Vendar tudi on povdarja, da je njegova stranka za narodno jedinstvo.**

Javi se še poslanec Popadić, ki pravi, da bo glasoval za ustavo, čeprav je zemljoradnički klub sklenil, da bo glasoval proti ustavi. **Čeprav ustava ni popolna, je vendar treba, da je že sprejeta, da se napravi red v državi. Njegova izjava je bila sprejeta z viharim odobravanjem.**

Nato odredi predsednik Ribar glasovanje. Proti ustavi glasujejo socijalni demokrati, zemljoradniki (razven dveh), republikanci, narodna socijalista Deržić in Brandner, radikalec Momčilo Ivanić in dr. Trumbić. Glasovanje je bilo končano ob enajst in tričetrt dopoldne. **Skupno je glasovalo za ustavo 223 poslancev, proti pa 35.**

Predsednik Ribar se zahvaljuje skupščini za delo na ustavi in povdarja pomen, da je bila sprejeta ustava ravno na Vidov dan, ker je s tem dovršeno delo onih junakov, ki so padli na Kosovem.

Zbornica je sprejela rezultat glasovanja z viharim odobravanjem.

Ob 12. uri je bil povodom sprejetja ustave oddan iz beograjske trdnjave 101 strel iz topov, da naznani prestolnici sprejetje ustave.

Pred skupščino so bile zbrane ogromne množice ljudstva, ki so sprejele vest, da je ustava sprejeta, z nepopisnim navdušenjem.

Jutri bo svečana zaprisega regenta na ustavo, velika vojaška parada in slavnosti v mestu.

Vidovdanska proslava v Ljubljani

Letošnji Vidov dan je proslavila Ljubljana na posebno veličasten način. Skoraj vse hiše so okrašene z državnimi ali narodnimi trobojnicami. Veliko najemnikov je okinčalo tudi okna stanovanj. Vse trgovine in obrtni lokali so zaprti. Delo počiva po vseh uradih in malone v vseh privatnih obratih. V prazničnih oblekah se sprehaja narod po cestah. Proslava največjega državnega praznika ima še poseben značaj, ker stoji vse pod utiskom napetega pričakovanja o izidu glasovanja za ustavo.

PARASTOS V PRAVOSLAVNI CERKVI

Ob deveti uri so se zbrali poleg drugega občanstva zastopniki oblasti in vojaštva v pravoslavni kapelici v vojašnici vojvode Mišića, da prisostvujejo slovesnemu »parastosu« v počestitev padlih srbskih, hrvatskih in slovenskih junakov, ki ga je opravljaj voj. prota Janković. Navzoči so bili deželni predsednik dr. Baltić, podpredsednik Dobnik ter poverjeniki Ribnikar, Demšar in Jamnik. Vojaštvo je bilo zastopano po generalu Dokiću. Mestno občino je zastopal magistratni ravnatelj dr. Zarnik. Med drugimi smo opazili tudi predsednika pravoslavne cerkvene občine dr. Avramovića in g. Antona Peska. Poleg cerkvena zborna ruskih beguncev, so cerkvene napeve izvajali člani »Ljubljanskega Zvona«. Pri nagovoru je prota Janković povzdigoval imena zaslužnih junakov in moš, ki so se žrtvovali za blagor domovine. V najhujši dobi robstva je bil Srb zasuznjen po telesu, nikdar pa ne po duši. Praznik vidovdanske tragedije je postal zadnja leta praznik radosti ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev ter praznik njihove državne samostojnosti. — Na koncu parastosa so po pravoslavnem cerkvenem običaju navzoči zavžili žličko kruha, pripravljeno iz samega žita. Zunaj cerkve je vojaštvo defiliralo odhajajočemu generalu.

CERKVENA SLOVESNOST V LJUBLJANSKI STOLNICI

Ob deseti uri je bil v ljubljanski stolnici svečan rekvijem v počestitev padlih junakov. Udeležili so se ga predsednik deželne vlade dr. Baltić, podpredsednik Dobnik, poverjenika Demšar in Jamnik, general Dokić ter kot zastopnik mestne občine magistratni ravnatelj dr. Zarnik. Prisostvovali so mu tudi načelniki vseh ljubljanskih uradov, ravnatelji šol, številno uradništvo in drugo mnogobrojno občinstvo. Med stolnico in »Zvezdo« je bil postavljen špalir vojaštva, ki je pozdravljal mimo se vozečega generala.